

Процюк І. В.,

аспірант кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені
Вадима Гетьмана», Україна

**ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ
СИНЕРГЕТИКИ У АНТИКРИ-
ЗОВОМУ УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМСТВАМИ
ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО
КОМПЛЕКСУ**

Стаття присвячена питанням
необхідності застосування теорії
синергетики при роботі системи
антикризового управління
підприємствами паливно-енергетичного
комплексу в сучасних
динамічних умовах.

Protsyuk I. V.,

Postgraduate
Vadym Getman Kyiv National
Economic University, Ukraine

**USE OF THE THEORY
F SYNERGETICS IN CRISIS
MANAGEMENT IN COMPANIES
OF FUEL & ENERGY COMPLEX**

Article is devoted to the necessity
to apply the theory of synergy at
work of crisis management at
enterprises of fuel and energy
complex in today's dynamic environment.

Підприємства ПЕК України розвиваються в умовах поступового зниження темпів видобутку паливних ресурсів в основних районах паливної промисловості. Видобуток основних видів первинних енергоресурсів в умовному обчисленні в останні роки зменшується, а система їх видобутку не є достатньо технологічно розвинутою. Тому завжди існує ризик раптового виснаження традиційних джерел енергії без можливості їх внутрішнього поповнення, тобто виникнення кризи. З'являється необхідність побудови абсолютно нової системи антикризового управління, що дасть змогу сформувати адекватну й проактивну антикризову реакцію при настанні непередбачуваних кризоутворюючих подій.

Дані проблеми доцільно вирішувати за допомогою інструментарію синергетики, або теорії самоорганізації, яка розглядає найпростіші нелінійні моделі багатьох складних процесів, які в різних галузях промисловості є однаковими, тому для опису процесів самоорганізації підприємств ПЕК в умовах розгортання кризових явищ, можна використовувати універсальні методи їх математичного опису, алгоритми прогнозу їх поведінки, методи управління.

Нелінійність розвитку будь-якої організації призводить до появи криз. Але криза має не лише деструктивний характер, бо дозволяє системі адаптуватися до мінливих умов навколишнього середовища, сприяє виникненню процесів самоорганізації та самоврядування. Для опису таких етапів розвитку системи в теорії

самоорганізації з'являється поняття біфуркації. Біфуркація — це переродження системи, яке може привести до появи нових позитивних якостей. При цьому джерелом нового можуть бути як внутрішні суперечності між елементами системи або на більш низькому структурному рівні, так і зовнішні — між системою і середовищем. Виникає зв'язок між синергетикою та антикризовим управлінням. Дестабілізуючі фактори зовнішнього середовища впливають, не викликаючи суттєвих змін, на внутрішню систему підприємства доти, доки не організація не досягне критичної точки біфуркації.

Основними видобувними енергетичними ресурсами є нафта і газ, які відіграють вирішальну роль у забезпеченні економічної стабільності та безпеки розвитку національного господарства. Потенційні проблеми, пов'язані з видобутком даних ресурсів, може викликати кілька напрямків подальшого розвитку. Якщо розвиток підприємства піде по негативному сценарію кризи, то внутрішня система буде не здатною самостійно досягти позитивного сценарію за рахунок власного внутрішнього потенціалу, без застосування ресурсів зовнішнього середовища. Вихід з кризи і перехід у дану фазу розвитку можливий тільки за рахунок різкого якісного стрибка.

Вирішення проблеми підприємств нафтогазового комплексу України через призму синергетичного підходу, повинно відбуватися кількома напрямками:

- розробка видобування та використання альтернативних джерел енергії;
- нарощування видобутку нафти і газу на території України, за умови використання новітньої техніки і технології, інтенсифікація пошуково-розвідувальних робіт;
- використання передових технологій у переробці нафти і газу.

Підготовка підприємств ПЕК до самоорганізації під впливом кризоутворювальних чинників є інструментом антикризового управління, що дає можливість вчасно розробляти варіанти раціональних управлінських рішень і дозволяє вийти на якісно новий рівень менеджменту. З'являється можливість проактивно реагувати на зміни і прогнозувати діяльність підприємства через використання антикризового потенціалу підприємства.

Таким чином, виникає необхідність адаптації теоретико-методичних засад застосування синергетичного підходу до специфічних потреб антикризового управління на підприємствах ПЕК. Впровадження теорії самоорганізації у систему антикризового менеджменту дозволить підприємствам паливно-енергетичного

комплексу своєчасно формувати адекватну стратегічну реакцію на негативні зміни у середовищі їх господарювання та не допускати суттєвого зменшення виробництва продукції та її реалізації.

Література

1. *Корнілов І. Є.* Інноваційні процеси в стратегії розвитку світової енергетики: досвід для України // *Нефть и газ.* — 2006. — № 3. — С. 74—88.

2. Енергетична стратегія України до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15. 03. 2006 р. № 145-р // *zakon 1. rada. gov. ua.*

3. *Веремійчук Ю. А.* Аналіз стану галузей паливно-енергетичного комплексу в контексті забезпечення енергетичної безпеки України // *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», м. Київ.*

Скібіцька А. І.,

Національний авіаційний університет, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В АНТИКРИЗОВОМУ МЕНЕДЖ- МЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА

Визначено задачі і об'єкти інтересу конкурентної розвідки та контррозвідки в антикризовому менеджменті

Skibitska Liana Ivan,

National aviation university,
Ukraine

INFORMATIVE SAFETY IS IN CRISISLESS MANAGEMENT OF ENTERPRISE

Certain tasks and objects of interest of competition secret-service and counter-intelligence in a crisisless management

Прискорення інформаційного насичення системи управління призвело до виникнення ряду проблем. Так, для підтримання усталеної роботи підприємства дуже важливою стала наявність своєчасної достовірної інформації не тільки про стан потенціалу свого підприємства, а й про постачальників, конкурентів, споживачів, про новітні технології, досягнення НТП та інші параметри зовнішнього середовища. В цих умовах важливим ресурсом, що забезпечує ефективну діяльність підприємства є інформація та комунікаційні зв'язки.

Конкурентоспроможність підприємства все більше визначається здатністю його менеджерів ефективно працювати з інформаційними ресурсами. При цьому, з одного боку, виникає проблема швидкого відтворення, нарощування й поновлення інфор-